

Administració: Fontanella, 5, entressol, 1.ª — La correspondencia al Administrador

.....!!!

Es tan lo que fou temuda Espanya en altres temps, que las Potencias, ab la barra més gran, quan no ab refinat cinisme, se complauhen en véurala dessangrarse.....

AVÍS

Ab el present número enviem á nos tres corresponals la liquidació del actual trimestre.

L' ADMINISTRADOR.

CORAL FELICITACIÓ

Nostre distingit amich, l' ilustrat advocat y company de redacció don Manuel Roger de Lluria, ha tingut l' honor de que l' Papa Lleó XIII l' haja nombrat Cavaller Gran Creu de la ínclita, real y pontifícia Ordre de Sant Gregori el Magne, ab l' ús de las condecoracions, distintius y brillant uniforme de tan magna institució.

LO MESTRE TITAS li dona, per tal motiu, la més cordial enhorabona.

PER MOLTS ANYS!

Avuy cumplex un any Lo MESTRE TITAS.

Un any de trevalls, de penas, d' esforços, y entre tot axó, tres ó quatre contadas alegrías. Perque, pel qui no s' hi ha trovat, es casi be impossible figurarse las forças que exigeix, los disgustos que dona, la perseverancia y voluntat que vol lo sosteniment d' un periódich. Y si aquet periódich es catòlic, si es català, si surt á Barcelona, sostenirlo entre mitj d' aquexa societat indiferentia y viciosa, entre mitj d' aquexa manía centralista y castellanisadora y en una ciutat com aquexa, en que passa de 200 el número de las publicacions, sostenirlo, dich, ab aquexas circunstancies, exigeix forças y perseverancia y voluntat en grau molt alt.

Aquí, donchs, de la gratitud que devém al Director de Lo MESTRE TITAS tots los catòlichs, carlistas y verdaders catalanistas.

Jove, simpàtic, atractiu, no per axó mereix menos nostre més gran agrahiment. Grans sacrificis ha fet; però, al ferlos, sens dupte es recordarà de que Dèu promet el cent per hú al que per una causa santa es sacrifica.....

**

Pro la benedicció de Dèu ja s' ha comensat á veurer aquex mateix any. Mentrels periódichs, purament catalanistas, que contavan bastants anys de vida, han fet l' últim badall; mentrels publicacions, puramente catòlicas, que contavan ab bastants simpatias, han mort; mentrels hasta algun setmanari carlista, molt il·lustrat y molt ben escrit, ha deixat de publicar-se, Lo MESTRE TITAS, vent en popa, ha tirat, en aquex any, arrels bastant fondas pera que sia en poch temps arbre colossal, de sombra vivificadora y fruits abundantissims.

Crescut es lo número d' exemplars que tira, grans las simpatias ab que conta, numerosos los "pedidos," que li fan; y si ara es axís, quant no ha entrat encara en bastants pobles de Catalunya, esperém que creixerà molt més quant tots los catòlichs y carlistas y catalanistas s' hi suscriguin.

**

Perque han d' estar convensuts que es *deber* seu el ferho. Demostrat està que avuy la millor trona, la tribuna més alta, es la prempsa. Ella fa y desfá las opinions, enlayra lo que li quadra, enfonza lo que no li convé, fins fa caure ministeris. Ella es avuy lo verdader amo del poble; lo més gran bén, si es prempsa bona; lo pitjor mal, si es prempsa mala. A la prempsa es deu l' actual indiferentisme polític y religiós, aquet ensopiment totalment passiu en que està el poble, aquexa especie de *nirvana*, que diria en Castellar, en que s' trova Espanya. Y si avuy es veu y es palpa un renaixament y com una tendencia vaga cap al carlisme y á la Religió y als *fueros*, á la prempsa es deu també, á aquexa prempsa sufrida, despreciada, mal mirada molts voltas, de la que forma part Lo MESTRE TITAS.

Es, donchs, deber dels catòlichs sosténir la prempsa catòlica; dels carlistas suscriures á las publicacions carlistas; dels catalanistas afavorir los diaris del seu partit; y puig Lo MESTRE TITAS, es á la vegada, catòlic, carlista y catalanista, es segur que 'ls interessats lo protegirán cada dia més.

Que l' pare l' escampi entre 'ls fills, los germans entre 'ls germans, los parents entre 'ls parents, los amichs entre 'ls amichs, los amos entre los mossos y criats, los richs entre 'ls trevalladors. Exigiu que l' tingen la taberna ahont aneu, lo café ahont passeu un rato, la barberia d' ahont sou parroquia, lo cassino del qual sou socio. Escampeulo, sí, que jqui sab! tal volta serà ell l' instrument ab que, arrencant un ànima del vici, ó de la indiferentia, ó del socialisme, la portaréu á la virtut y á la verdadera democracia.

**

Que al fi y al cap no vos ne arrepentireu ni tú, ni aquells entre 'ls cuales lo reparteixis. Tú, perque ningú s' arrepenteix de conquistar un ànima pera la Religió y pera la Patria; aq.ells á qui l' repartexis, perque Lo MESTRE TITAS es bastant simpàtic pera que al primer dia l' estimen cuants passan sos ulls per las seves planas. Artísticas son las láminas que publica, simpàtichs los seus articles, humorísticas las seves poesías; tot en ell té sombra é intenció, aquexa intenció que tant agrada al poble, cuant s' aludeix á certas institucions y á certas personas, que son pera Espanya, lo que era pera 'ls antichs la sombra del Manzanillo.

Sols, á voltas, trovarán en Lo MESTRE TITAS alguna nota discordant; son aquells articlets (que podreu passar de llarch) suscrits per en

VALCARLOS.

Un any conta de vida ja, Lo MESTRE TITAS.
¡Cóm han canbiat los temps desde l' Juny de l' any passat!

Un any en que Espanya ha fet més vía pel camí de la desgracia, que no havia fet en deu anys. Goberns ineptes é imprevisors los hem tingut sempre desde que l' vil liberalisme s' infiltró en totas las esferas socials, matant pausadament la fe, aquella fe que alimentava nostres cors y que havíam heredat de nostres pares; debilitant en la societat aquell afecte pur y desinteressat que sentiam pera la mare Patria substituïntlo per aquell refinat egoisme de: primer jo, després jo y sempre jo, relegant á la Patria al recó dels trastos inútils.....

¿Qué s' pot esperar d' una generació així envilida y materializada? ¿Qué? Res més que una indiferentia estúpida y grossera per part dels de dalt, seguida d' una terrible y criminal matanza com á consecuencia de la fam que ha de fer presa de las classes mesteroosas.

El dilema es terrible, es sangrient, pero es una consecuencia lògica, incontrovertible. La fam no te senyor; el domini de la gana es el poder més despòtic é inhumà que existir pot. Y quan las turbas que l' exerceixen es un poble sens temor de Dèu, sens fe, sens apenas noció de lo qu' es l' honor, jah! llavors se converteix en una furia infernal que sembra arreu ahont passa la destrucció, la mort, la ruina, el crim.....

Si á Espanya no hi faltés el pa, els governs podrían, ab descaro sens igual, sacrificar las colonias, donar Cuba als *yanks*, trossejar nostre honor, cubrirnos de vergonyas, indemnisar als Estats Units els gastos exorbitants de la guerra, escupir á la cara del exèrcit, tot ho podrían fer en aras de las sabias y virtuosas institucions que ns rejeixen, pero avuy los governs jugan ab foch, ó més ben dit, jugan ab una fera que te fam; y si l' Lleó es, ab la panxa plena, l' animal més noble de la Creació, quan la gana l' apreta es el rey de las feras.....

Que 'ls meus lectors apliquin el cuento.

**

Tot te remey en aquest mon, menos el morir y l' escapar de la justicia de Dèu.

Y que Espanya en te, á pesar de que la seva emermetat està agravada per una *robatoritis* aguda, es cert, certíssim.

Ban clar ho va dir, fa pochs días, qui pot y deu saberlo: l' ilustre senyor Bisbe de Sió.

"¿Qué falta á Espanya en las actuales críticas circumstancias? ¿Qui pot salvar los interessos sagrats de

la Patria?—deya l' ilustre Prelat desde la càtedra de l' Esperit Sant, fent el panegírich de Sant Antón de Padua en Madrid.—*Sols un home, ó un Sant.*"

¡Quina veritat entranyan aquestas sabias paraules del ilustre Bisbe!

Si; ó un home, ó un Sant. Un Sant es més difícil, perque si nostre sigle ha sigut exuberant en adelants, en progrés, en crear putinerías y pillos, en oferir Sants á nostra Santa mare la Iglesia ha sigut molt raquitich.

Un home.... es molt fácil. De sobras sap el senyor Bisbe de Sió qué diu el Profeta de las donas y las criatures. Donchs, busquem un home, que si l' busquem no 'ns costará gayre l' trobarlo. Tot es solsament qüestió de bona voluntat y.... de deslligarse de compromisos polítics; de sobras sap ell, com ho saben tots los senyors Bisbes d' Espanya, com ho sap el sabi cardenal Sancha (y d' aixó 'n podríam responder), qui es aquest home que falta y quin es lo seu programa.... Pero, la diplomacia, com la política, á vegades, casi sempre, no te entranyas.....

Pero per forsa hem de convenir en que, si no ve un Sant, ó un home, ve á passos alegantats una matanza horrible.....

SAID.

MARINERESCA

IMITACIÓ

Pels fills d' Espanya que ja al naixer portan l' honrosa ensanya de la Christiandat, nostra nissaga te horitzons immensos com los te l' mar.

Per tots aquells que son valor acreixen per logrà l' triomfo sobre l' yank malvat, te nostra Antilla ports hospitalaris com los te l' mar.

Contra 'ls que ab penas al combat se llansen, servint sens taca lo sagell sagrat, te l' yank asprivil onas turbulentas com las te l' mar.

Pro 'ls cors dels dignes militars catòlichs, que sols bategan per la llealtat, son com las platjas hont s' estrellan monstres qu' escup lo mar.

LO SENSOMNIER DEL RIGAT.

Roda, 17 Juny 1898.

LA PAU DELS 'BITZAS'

La pau s' imposa, estimats deixebles, y hem de creurho de fe, quau ho diuen las entitats més perjudicadas per los efectes de la guerra.

Concretantnos als col·legis establets en nostra ciutat, veurem que la demana la del Brusi, oberta en lo fort de la Revolució francesa, empachada de las doctrinas que á aquella informaren y concretadas á doblar l' espinada de l' sol que més escalfa. Ve després la del Noticiero, arrelada en nostres temps per la tática deshonesta é indigna de liegar (y perdóneu) el trasero á tots els emfatuats, diuent *macu* á tot bitxo vivent con tal de poguerli arrancar un miserable bitllet de Bunch. Y per últim tenim als que pomposament pretenen monopolizar la descendencia dels antichs y prestigiosos personatges que ab son esfors y sa sanch redoadeijaren la nacionalitat catalana; aquets també s' declaran partidaris de la pau á tota costa.

En la del Brusi, s' ha obligat á alguns dels seus professors á deixar algún dia de paga pera la suscripció nacional, deprés se 'ls condemnará á cobrar el cupó en pessetas y per últim á posar en perill de ser esmiculada la *Dalcinea* de sos amors que nasqué sota un garrofer de Sagunto, la que serví de coberto-rala als que s' enriqueiren comprant los bens del clero, dels municipis y dels pobres posats á la venda pe'l ministre odiós y masó en Mendizabal y que en sa major part perteneixen als concurrents á la escola del Brusi.

En quan al Noticiero, li succeix una cosa per l' istil, afeginthi, la perduta de molts deixebles que, per cuestió de apreciar els assumptos de la guerra, la dignitat y hasta la vergonya no's permet assistir á la seva escola; y després perque, al anar per terra allò del garrofer es possible que, del modo que van las coses, s' abonyegui alguna mitra y 's tornin papers mullats algunas actas de diputats cunés.

Y á fi de que ningú interpreti torsudament aixó de la mitra diré: Que fa pochs días, un ilustre y dignis-

3·50 pesetas

MAGNÍFICA OLEOGRAFÍA

A 16 tintas. 79 per 55 centímetros

sim senyor Bisbe de Catalunya, deya, parlant dels successos que 's van desarrollant á Espanya. "¡Cap á más vellesas, hauré de veure patir fam als meus pobres capellans!"

Mes, continuem l' assumpto.

Referent als descendents directes dels Fivallers, Claris, Rogers de Lluria, Vifrets y Berenguers, els quals, dit sia entre paréntesis, si tornessin á viure potser escupiríen á la cara dels firmants de certa *fulla* abogant pera la pau, per la manera desvergonyida ab que falsifican lo que es la patria, lo que constitueix l' honor y la dignitat d' un poble.

¡Viva Deu! Que si no 'ns causá asco la tal *fulla*, casi be 'ns faria riure.

Y aixó que la guerra apenas si perjudica materialment á cuatre catalanistas, á no ser que 'ls desastres sian tan grossos que fins *baixin* las accions dels *Cuatre Gats*.

**

¡Vinga la pau! ¡vinga la pau! cridan las classes privilegiadas. ¿Sabeu perquè? Perque fins ara sols haviam pagat els plats trencats els pobres y ara 'ls hi tocan el *dogma* á ellas.

Los qu' hem d' aná á lloguer havem pagat ja el delma, puig portem enterrats ja la friolera de cent mil germans nostres y aquestas víctimas claman venjança al cel, pero terrible, contra 'ls enemichs de fora y 'ls traidors de casa.

Si, feu la pau, que avuy aquesta pau vol dir deshonra, ignominia, infamia. Porteula aquesta pau ben prompte que aixís pot ser esclafirà una riatlla històrica aquesta classe desheredada que sens piular ha donat sos fills y ha vessat sa sanch pera vosaltres, pera salvar vostres interessos y que ara, jvils! trapiteju y escarniu.

Pero encara en resta per derramarne, á bassals jsi' per aixó havem nascut els pobres! pero jay! que pot ser aquesta sanch vos ofegui á vosaltses, rassa podrida y degenerada....

LO MESTRE VELL.

¿QUI ES EL RESPONSABLE?

Exa es la pregunta que 'ns venim fent fa alguns dies los espanyols, ansiosos de saber á qui debem donar las gracies del estat tan trist y crítich en que 's trova Espanya. S' ha aixecat majestuosa la veu d' un ilustre diputat pera dir que lo pes de la justicia en tot lo seu rigor debia caurer sobre 'ls ministres de la restauració puig que essent ells los responsables no han respost de res pro que no ha tingut may cap culpa en los desastres. En la palpitant qüestió de Cuba y Filipinas en tenim prova ben clara; los yankis s' han apoderat junt ab los tagals de totes las Filipinas. Donchs, be; després de veurers més clar que la llum del sol que aixó ha sigut causa del abandono criminal que el govern ha tingut al archipiélach, encare quan algú diputat los hi tira en cara son funest y malehit procedir en cosas tan essencials pera lo be d' Espanya, contestan qu' el govern no hi te cap culpa, perque son desgracias que no 's podian evitir, sent aixís que hi havia temps suficient pera prevenir tot lo que ha passat després, puig que be ho havian aconsellat gran nombre dels individuos més ó menos entesos en eixas materias. Pro 'l govern no 'ls escoltà; ans be, feu lo contrari del que convenia, deixant-ho tot abandonat á las pocas forces dels pobres soldats, que allí havian de morir. La masoneria, aqueix infernal enemic de tot lo bo, sá y pur que encare hi ha en la terra, te jurat desde molt temps enrera, la emancipació de nostres colonias, per la sola rahó de que 'ls frares hi tenen influencia, y com que 'l funest govern d' Espanya es masó desde 'l membre més elevat al més petit é insignificant, y aixó ho dich ab veu ben alta, vetaquí la causa perque 'l govern no vol ni pot fer res en be de nostre patria ja que te més en compte los interessos de tan abominable secta, que los del país que posaren en sas mans, y anteposa 'l be de aquella al engrandeixament de nostre terra. Si unicament los homes que gobernan tenen desitj d' estar al cap de la nació es pera millor poguer ser profitosos á la masoneria y al emsemples omplir més y més sas butxacas de tresors, robats al poble, encare que á n' aquest se 'l haja de escanyar fins á ferhi esquitxar la última moneda y deixarlo sense un mos de pa que portar á la boca. Oh, y si encare no més fos aixó; lo pitjor, que pera conseguir sos plans depravats, no tenen escrúpuls ni conciencia en deixar assassinar uns sens fi de fills d' Espanya. En canbi los infames mandóns de nostre terras, conce-deixen la gran creu de San Fernando al altre farsant

masó com ells, que ha servit de instrument pera consumar tan fatídica é inhumana obra.

Mes, per aixó ¿no es culpable en Primo de Rivera, com se veu en sa defensa, ni tampoch ho es en Moret? Ca, no ho es ningú. Las cosas debian passar aixís y ja han passat. Pro ells no volen tenir culpa en los crims y demés vilesas que portan fetes des que 's menjan lo pa del poble y 's veuen la sanch dels seus fills? Que no la vulgan; nosaltres los hi donem, y jay! del dia en que siga hora de pagar infamias que prou jamagaran de valent.

LO MESTRE JOVE.

D' una carta qu' hem rebut d' un soldat de Puerto Rico, copiem el seguent párrafo que consona ab lo manifestat pe 'l general Macías en lo referent á haber mort en el combat de Sant Joan un militar *yank* d' alta gradaució:

"Lo dia 12 de Maig se presentaren 12 barcos nort-americanos que bombardejaren per espay de 4 horas la ciutat, pero hagueren de retirarse ab un barco fet malbé, y segons s' assegura ab 87 morts, entre aquests lo vice-almirant de la esquadra enemiga y bastants ferits.

Nosaltres tinguerem, en las baterias, 2 morts y 6 ferits."

Pot donarse per segur, donchs, per aquesta y altres cartas rebudas y per els partides del general Macías, que el vice-almirant *yank* deixá els ossos en aquell combat.

Que Deu l' hají ben perdonat.

Un dato que pinta de cos enter á un home; capitalista, alfonsí, y burro com una sabata:

—Escolta, tu que coneixes el programa de Don Carlos y estás més ó menos al tanto de las intencions del Pretendent. ¿Saps si pagará el cupó ab pessetas?

—Ab balas de plom —vaig contestarli.

Rigurosament històrich.

Entre dos trinxeraires:

—¿Qué cridas? ¿*El Noticiero*? ¿No saps que haviam quedat que desde aixó del *Noticiero* no més vendriam *Publicitats y Heraldos*? Ja veurás si 't sent en *Quiquets* com et.... una boleya. Mira vesten al Liceo y vente 'ls en el *Galipau*.

—Fins en quin punt arriva á ferse antipátich el *Noticiero* per la seva campanya desdichada á favor de la pau!

—A quin preu se vendrà l' honra el *Brusi*, quan á tan vil preu vol vendre la de la patria que val més que la d' ell?

Apaga y vámmonos.

El servey obligatori no creyem que arribi á ser lley, pero es cuestió qu' está sobre el tapete.

Els carlins s' abstingueren de votar perque las coses, ó no ferlas ó ferlas be.

Puig que si injust es que 'ls richs 's lliuren de pagar, com 'ls pobres, el tribut personal que 's deu á la patria, irritant seria veure 'ls pobres en els combats esposant el *pelleco* y als richs invadint las oficinas y fent petar bacaynas tot lo dia.

Aixó sols pot arreglarlo un Rey militar y justicier.

OBRAS SON AMORES.....

En una nació qual nom no vull recordar, succeix que una dona tenia baix lo seu càrrec la custodia dels bens del poble, hasta tant que lo seu fill arrivés á ser gran. No podent per ella sola administrar dits bens, tenia facultat, y aixís ho feya, de confiar tal missió á las personas mes aptes, no tenint ella altre obligació que la de cobrar. Vetaquí que, en lloc de cridar á personas desinteressades.... y catòlicas de bona mena, cridava á personas que sols sabian fer desapareixer els cuartos del poble.

Mes lo bo del cas es que dita dona estava adorada (no duptis estimat lector) de qualitats iguals á las

de Isabel la Catòlica, es á dir de un desprendiment gran, de un talent gran que la feya (es clar) més responsable dels seus actes, per quan no podia alegar ignorancia.

Y apropòsit; me ve á la memoria *allò* d' aquell pagés que pensant tenir un fill molt espavilat y de un privilegiat talent, lo portà á estudi y digué al Mestre: Es un talentás (á l' hora del ápat); y en efecte, quan torná á veurel al Mestre, aquest li contestà, tot badallant (com fan desde temps inmemorial els mestres) y usant la parla dels Gutierrez: *Ese chicu tiene muy de talentu, pero..... no se le vé.....*

Las virtuts dels grans homes, com las de las grans donas, al mateix que 'ls diamants, si estan tan amagades, que ni 's vejin, no serveixin de res en profit dels pobles.—X

ALS CAIXISTAS

Sobre tot un altra vegada no 'm fassin dir naps per cols, no 'm fassin afirmar lo que jo nego; puig en la *Carta oberta* jo deya: *Soch cristí NO merament protestant; y vostés 'm trehuen lo NO y 'm fan dir SÍ.*

Després no 'm fassin tractar tant be á Sant Pere; que jo l' acostumo á trectar de *vos* y veig que me 'l fan tractar de *vosté*. Jo deya que Sant Pere va ser lo PRIMER Sant Pere, y vostés me li clavan: *que va ser lo SENYOR Sant Pere.*

També 'ls encarregó que no 'm fassin passar per un llatinista de pa sucat ab oli; sino 'ls seminaristas quan me veurán pel Seminari 's posaran á riure per sota 'l nas, y dirán: *Ecce homo: Aquí teniu l' home....* dels disbarats. Yo deya: *Miseremini eorum, y vosaltres me feu dir: Miseremini aérum;* es dir, que jo dich: *Compadexuvs d' ells,* aixó es dels protestants, y vosaltres me li claveu: *Compadexos de las CAMPANAS:* si hagueseu dit dels *toca campanas* us ho hauria perdonat, perque.... ho hauria encertat.

J. M. T.

¿QUI VA NAIXER?

Un any ja fa: un any ma estimadeta

é be 'n complert avui,

Qu' alegrío nasqué.... Qu' ho dich Marieta,

nineta de mon ui?

(No dich de mcs uis car en ma vista

un n' hi falta sapiats,

Qu' un jorn me va traure un modernista

eixint dels Cuatre Gats.)

E tornant al que 't deya m' aimada,

recort pot ser tindrás....

Qui nasqué pel Juny de l' altre anyada?....

Ipensa que pensarás!....

Bordegassos é fembres nasqueren

per lo més de San Joan,

E totes les besties que pogueren,

prou també naixer van....

Un senyó nasqué, que no es persona

encar qu' apar engany;

Tampoch es bestie é menys una dona;

çvirat que sou estrany?....

¡Apa Marieta! les remébransa;

ipensa que pensarás!

E si vols menja cùsas de pansa,

melló ho endevinarás....

Ya va estar al mon altre vegada,

més jay! s' hi va aborrir,

E fastidiat tingue l' humorada

d' anarse 'n á morir....

Morf per torná á naixer Marieta,

car faltant ses llissons

Plorá la carlina canalleta....

llàgrimes com signrons.

¡Ell que si! Torna en eix mon de monas,

é diu: ¡Nois! prou plorar;

Venite ad me totes les personas

que vulgan estudiar.

Personas grans, criatures petites

en más aules entreu.

Aci teniu á LO MESTRE TITAS:

dispar d' ell podeu....

¡Ay macatxol! T' he dit ja Marieta!

encar que sens volquer

Qui va naixer! ¡Que bona l' he fetal!....

May més modernista torno á ser.

JOANET GRIPS.

DEMOCRACIA CATÓLICA PRÁCTICA

Están tips los nets de clatell de tirar pels bigotis dels catòlics, que som uns absolutistas, amichs del clero y dels richs, y que al poble no 'l tenen per res,

DE DON CARLOS DE BORBÓN

3·50 pessetas

Pe 'ls de fora, més 0'50 pta. per certificat y franquetx.

no donantli cap importància; y menos si es pobre com una rata la persona de qui 's tracta.

Lo que fem nosaltres, es no fer bocadas de democràcia, però practicarla més be que tots aquells que tot lo dia la tenen á la boca.

Aquí tenim al Eminentíssim Cardenal Cassañas, que de recullit en la Casa d' Orfens de Barcelona, ha pujat casi al últim esglahó de la gerarquia eclesiástica. ¿Per què? Perque la Iglesia es més democrática que molts que li escupen la cara, tatzantla d' enemiga del poble y de la classe baixa.

Donchs aquí veyem un exemple que tira per terra las mentides de molts demòcrates que 's pensan que tothom fa com ells; que quan son à dalt del candeler, no 's recordan moltes vegadas del *escambell* de que s' han valgut pera pujar á dalt d' allá hont ells volian; puig com diu en Bernat y Baldoví:

El poble es retrato viu
Y pintura molt complerta,
Del chich que fa la esqueneta
Pera que altre alcance 'l niu.

Y mentres molt satisfet
Serveig de burro á cavall,
Esperant pel seu treball
A lo manco un pardalet.

Aquell sampa hosta el parot,
De la gabia 'l posa dins,
Baixa, li pega un calvot,
Y s' emporta els taulahins.

Y després en la gran pena
Que sofrin en tal postura,
Sols li queda la blaura
Que li fa el pes en la esquena.

¡No coneixia poch be á certs demòcrates, lo célebre poeta valencià!

D' exemples com aquest se 'n podrían citar á dotzenes: me sembla molt qu' es lo Papa Sixto V, que en la seva juventut havia sigut *baylet* de una casa de pagés, ahont hi guardava porchs.

L' Iglesia no mira 'l llinatje; no més mira los mérits y virtuts de la persona. Va veure que 'l Cardenal Cassañas era un pou de ciencia y de virtut, es dir, un home eminent; donchs sense mirar qu' havia sortit d' una Casa d' Orfens, lo va fer eminentíssim, perque s' ho mereixia.

Lo mateix que passa en gran passa en petit: si 'ls catòlichs veuen qu' una persona sobressurt per las sevas qualitats, ja siguin morals, ja siguin intelectuals, també se li dona la importància que 's mereix.

Una bona prova es lo que va passar en lo *Centre catòlic* del meu poble. Després d' haver sigut presidents d' aquesta associació joves de casas que ocupan mol bona posició, lo *Centre* va fixar los ulls en un de treballador, dels més pobres, qu' es modello de modestia, pietat, disposició, energia, quan convé, y altres qualitats, (qu'era la nina del ull del anterior economo Rvt. D. Narcís Font, que apreciava més aquelles qualitats que qualsevol altra,) y 'l va nombrar President del esmentat *Centre catòlic*, sense mirar que fos lo dependent del cafetí.

¿No 'ls sembla si es bonich aquest acte de *democracia catòlica*? Lo qu' es á mí va ser una cosa que 'm va omplir de alegria y satisfacció; perque vaig veure qu' s' apreciavan las qualitats d' aquest jove de criteri y de pietat, que n' hi ha pochs que l' aventatxin en l' última qualitat. Los socis del *Centre* mereixen un aplauso, per haverse portat de un modo tan democràtic en la elecció del seu digno President, don Francisco Forés y Prats.

JOAN MARTÍ Y TRENCHS.

CARTAS DE FORA

Vilanovà y Geltrú, 19 de juny de 1898.
Molt estimat senyor MESTRE: Vaig á parlar una mica de la *jardinera* del senyor alcalde y del doctor Hall-ado.

Aquesta *jardinera* no l'ha adquirida siguent alcalde, l'usa-va ja avans quan estudiava política en los diaris d' en Castellar y d' en Salmerón, solsament que, llavors l' usava d' amagat y ara.... d' amagatosis. Te un fulano de tal que li guarda y cuida perque no se li rovelli, ni 'l fach s' hi assegui; aquest empleat fa negoci a los bens dels contribuyents, y així tots *marchan*. També lo dit alcalde senyó, va molt sovint á Barcelona y freqüenta l' Edén Concert, tal volta per comprar un parell d' *enguetas* per la *jardinera* y lluir lo barret de copa, guants y levita, que pagant los contribuyents, s' en serveix quan va á Madrid. Y es que l' alcalde senyó ara deu estudiar diplomacia; amich d' en Planas y Casals, y d' en Comas Masferré, com ho era avants d' en Castellar y Salmerón; convé que s' esmolí per passar de federal á sagastí, y si 'l temps ho permet, á conservador; nada, es un *Tallérant*.

Per aixó, no 's cregui senyor MESTRE, aquest diplomàtic aprenent, fa ballar com una baldufa als doctors, llisensiats y passats per aigua, com també á tots los seus vehins, puig diuhen que no volen maldecaps; voldrían turró, sens perill de trobar cap esclafolla d' avellana. ¡Qu' en son d' espavilats! Tractantse d' aquestas cosas tots se diuhen *Pau*, es dir, fan lo sort.

Lo senyor secretari municipal, com á bon *enginyé*, també se sab molt bé *enginyá*. Agafat de l' americana alcadessa, dirigeix las obras serias com son; acompañar pe's carrers al alcalde senyó, á fi de que no 's perdi per la soletat dels carrers torts y embolicats, cosa que tots los vilanovins li agrahien molt; ab aquest motiu cobra puntualment las *mesadas*, perque cuida bé y dona bons concells al alcalde senyó, mes.... escolti, caríssim senyor MESTRE, esgarrifis.... los demés empleats municipals, han d' anar á fiar, y si tenen gana ells y los fills seus.... qu' es mamin los dits. ¡Qué li sembla aixó?

Altres coses me quedan en lo tinter, que ab l' ajuda de Deu anirán sortint. Deu Nostre Senyor li conservi las forsas, senyor MESTRE; ab aquesta ocasió, y hasta la próxima, disposta de son obedient deixeble,

LO FUET VILANOVI.

**

Mas de Barberans (Provincia de Tarragona).

Apreciat senyor MESTRE TITAS: ab lo cort trist y apesarat per primera vegada truco á las portas de la seva aula, segú de que escoltará nostre plany y 's compadeixerá dels valents carlistas d' aqueix poble que estem sufrint persecució per la justicia.

Ja sabia que per descaro y cinisme 'ls lliberals, pero ara veig que 's pintan sols per pillos, per granujas, estrefalaris, traidors y embusteros de marca majó.

Aquí, senyor MESTRE, tenim un centre carlista que fa denteta als escanyats de llet que han pujat als pits del monstre anomenat «lliberalisme» inclus el senyor Alcalde, carlófobo rabiós que 's daría al diable ans que obehir á don Carlos. Gracias sian dadas á dit fulano, hi á uns pochs que 'ls hi ensuman la retranga, estem passant uns tráfechs que no sabem com acabaran.

Es lo cas que 'l dia de Corpus, després de la professió, un forasté plantat al mitj de la plassa va comensar á donar crits de: «Visca Deu, visca la Vergel».

Lo poble, que omplia la plassa, contestava també entusiasmado «viscan!» essent pochs los esquilats y sabis que traigaban saliva sense obrir boca. Pero ja eran prou per fer mal y llenar la més injusta, falsa é inicua de las acusacions. Perque l' Alcalde, junt ab algún altre cofrade y 'ls guardas (potser comprats per un got de vi) han fet una denuncia al tribunal militar, dihen sens pista de vergonya que 'ls carlistas de «Mas de Barberans» s' havien alsat al crit de: «Visca D. Carlos!»

¡Hipòcritas, desvergonyits y falsaris! Be ho sabeu prou que no més se vitorejá al Rey de cels y terra, á la Regina dels Sants.

Mes la rahó no ha sigut escoltada, y la justicia ha estat trepitjada, puig des d'aquella nit, set carlistas dels més lleals á la santa causa foren arrestats, y Deu sab quan ne sortiran de las urpas d' aquells llops famolencs.

Ha vingut lo fiscal militar de Barcelona, ha pres declaracions y 'm sembla que tenim tela per temps, perque 'ls malvats lliberals s' empren en que pujem per la costa del Calvari. Pero als dolors del Calvari segueix lo triomf del Tabor, y aqueixa transfiguració sublim y gloria me sembla que ha de venir y á no tardar gayre.

Aixó es lo que 'l poble vol, lo que Espanya desitja, y ab deliri ho espera son affm. q. b. s. m.

MANELICH.

Mas de Barberans, 20 Juny 1898.

**

Vilaseca, 18 de Juny de 1898.

Estimat senyor MESTRE: Ja que 'l aixerit Porta Boina sembla que s' hagi dormit en sos llovers y 'ns priva de sabo-

rejar sas humorísticas cartetas, aqui se l' hi presenta, senyor MESTRE un nou deixeble que des d' avuy pendrà la paraula per enterarlo de tot lo que passa en aqueix recó de l' África. Sino ho faig tant bé com lo misteriós y festiu Porta Boina, quan menos no 'm faltarà bona voluntat y encés desitj de sucar al seu tinté.

Com ell soch catòlich, com ell soch carlista de cor, y com ell penso posar en solfa certas notas que de temps me ballan pe 'l magí y 'm fan certas pessigollas.

He dit en un principi que Vilaseca era «un recó del África» y aqueixa paraula, que no retiro, potser haurà escandalitzat á més de quatre compatriots.

Pero, 'm sembla, senyor MESTRE, que encar me quedo curt, y sino responguim vosté que sab la Historia de la Geografia, perque te avuy la terra dels marrochs tant mala anomenada? per ventura un dia no fou un floret verger de sants y de sabis? què no reconeix y confessa la ciència portentosa d' un Sant Agustí, que des d' aquellas terras avuy erms y ahí tant asalsonedas, va esser la admiració de tot lo mon? qu' es vritat, senyor MESTRE, que si avuy dir África, es dir la última paraula de desvergonyiment y degradació, es perque allí no hi ha Deu, ni fe, ni religió, ni creences, ni autoritat com en altres sigles de felfs recor?

Donchs, apliqui 'l qüento. Per igual rahó me faig càrrec que estem en terra de moros, perque no tenim ni Arcalde que s' acosti en tot l' any á Missa, ni concejals que sápigan la porta de la Iglesia, ni Jutje que se sápiga senyar, ni Ajuntament més antirreligiós, ni Municipi que 's pugui presentar ab las mans netas, ni mestres que cumpleixin ab los preceptes de la Iglesia en temps de santa quaresma, ni agents de ordre que tapin la asquerosa boca d' innumerables blasfemos, perque ells son los primers en embrutar-se, ni gent que 'ns respecti als pochs que anem al Temple, ni vell que 'ns escolti, ni jove que no 'ns insulti; en sí, aquí no hi ha res.

Vull dir, que no hi ha res de sí, perque de porqueria y postema prou ne sobra.

Si aqueixa primera carta es del seu gust, penso que no s' hi farà tasca en la ploma de son affm. y corregionari,

MUXONI.

**

Castellar, 16 Juny 1898.

Estimat senyor MESTRE TITAS: En ma anterior carta queda ben patentisat el modo de ser de nostra població. Al periòdic *LO MESTRE TITAS* dech haverme fiscat en lo caràcter que 'l distingeix y, sens ànim de ofendre á ningú, vaig á fer, prescindint de llàntias de sepultura y d' altres calificacions més ó menos ben buscats, una crítica de lo que ha sigut, per espai d' un quan temps la *comidilla* de tothom.

Qui es en *Flistis*? Casi per tothom es un fantasme, un personatje ilusòrich ab qui ningú ha pogut topar.

Pero mirarem de trobarlo.

Per alguns en *Flistis* no podrà ser altre que 'l senyor Vergés, á qui tots coneixem. Per què? Primerament, perque las cartas eran molt ben escritas, segonament, per entreveure alguna indirecta á la casa Tolrà, y aquesta no es sant de la seva devoció, segons diuhen; y per últim, l' haver publicat *LO MESTRE TITAS* una serie de clichés de Castellar, propietat de dit facultatiu, cosa que feya entreveure cert contacte entre 'l Director ó Administrador del periòdic y el senyor Vergés. No falta tampoch qui afirmava qu' existia correspondencia freqüent entre 'ls dos.

Baix la meva paraula d' honor asseguro que jo no opino així.

¿Rahó? Molt senzilla, si 'm permet lo senyor Vergés la franquesa.

Jo no crech al senyor Vergés anticatólic, pero catòlich del tot, tampoch. Y per redactar aquellas cartas era necessari pensar, creurer y obrar com á intransigent catòlich, del contrari, el senyor Vergés hauria mentit descaradament, y jo crech al senyor Vergés tot un caballer. Ell podrá, en qüestions de política y diplomacia, fer dos caras, com fan tots els lliberals, pero falsejar la seva manera de ser, com hauria fet en aquelles cartas es casi impossible.

Y si tenim en compte la influència que hauria pogut exercir sobre d' ell, senyora tan ilustrada com donya Concha, á ff de que no 's fiqués en qüestions de tant compromís atesa la seva professió, encara ho creyem menys.

Quedinse ab la seva opinió, donchs, los que carregavan els naulers al senyor Vergés, y veyam quí era per altres aquell endemoniat *Flistis*.

Ja 'n parlarem la pròxima setmana.

L' AUCELL DE CAN BARBA.

CORRESPONDENCIA

Un Sol: no va prou ve.—*R. B. B. Agramunt*: faré lo que 'm diu.—*J. M. T. Sant Vicents*: Alló va arribar tart; de lo demés, donguim instruccions.—*J. B. Sant Hipòlit*: Per ff he pogut parlar ab el Sr. Primo y veurém si 'ls escarmentem.—*Aucell Reusense*: Ho sento, pero tinch prohibit ferme eco de qüestions personals entre nosaltres.—*Lo Centinella del Plà de Bages*: Anirà en la pròxima.—*L'aucell del Panadés*: Necessito carta particular.

Establishment Tipogràfic, Casanova, 13; Barcelona.

En un temple, vaig sentir l' altre dia
que un sant predicador deya als oyents:
—Jo prou ab claretat us parlaría,

pro no us hi puch parlar, aymats creyents.
Jo, tot motxo vaig dirme: Sempre 'm creya

que en lloch com á la trona 'l parlar clà;
de pensaments y cábalsas 'si 'm feyal.

jo qu' es jo no m' ho sabia acabá!
Pro 'm digué don Nassarí:

—Si alló s' haurá ficat també al Santuari!

VOLTREGANÉS.